

ОФІЦІЙНИЙ ОРГАН ЗАПОРТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СЮЗІВ В АНГЛІЙСЬКИХ ДЕРЖАВАХ УКРАЇНИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 262. Джерси Сіті, Н. Дж., середа, 10. листопада, 1926.

ТРИ ЦЕНТИ. No. 262. Jersey City, N. J., Wednesday, November, 10, 1926. THREE CENTS

ДЕПАРТАМЕНТ СКАРБУ ПЛАНУЄ НОВИЙ СПОСІБ ЗМЕНЧЕННЯ ПОДАТКІВ

СЕКРЕТАР СКАРБУ МЕЛОН НЕ ГОДИТЬСЯ НА ПРОПОЗИЦІЮ ПРЕЗИДЕНТА КУЛІДЖА.
ВАШІНГТОН, 8. листопада. — Секретар скарбу Мелон виступив, як істає уряд за митним населенню податкової накладної, яку істає уряд за митним населенню податкової накладної, яку істає уряд за митним населенню податкової накладної...

НЕЗВИЧАЙНА ШКОРИСТЬ ЛІТАКА.

НОР-ФОВК, Верджинія, 8. листопада. — Поручник американської армії Джордж Кюлідж, відбуваючи на своїм літаку пробі по світових перегонах, алтав нині зі шкоростю 256 миль на годину.

ШІВ РОДИННОГО СЕЛА ВІДВІДУЄ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШІНГТОН, 8. листопада. — На авалешню в президента Куліджа зивався нині яка половина села Палмаста, в стейті Вермонті, родинного села президента. В авалешню зивався нині яка половина села Палмаста, в стейті Вермонті, родинного села президента.

НОВИЙ ВИЛОМ З ТЮРМИ.

КОЛАМБАС, Огайо, 8. листопада. — Зі стейтової тюрми вирвалося на волю 13 небезпечних злощівців, пробивши собі дорогу на свободу паками. Всіх їх однак зарили половили, з виловом одного. В бічці зі сторожками визникли побали небезпечно 5 сторожків вязників.

16-ЛІТНИЙ ХЛОПЧИНА НА СУДІ ЗА ВБИСТВО.

МОНТСЕЛО, Нью Йорк, 8. листопада. — Перед стейтовим судом у селі місті піднівчися нині процес порти Чарлаз Барка, 16-літнього хлопця, обжалованого за вбийство Міні Валюна, 55-літнього пиятника. Брава присяжних судав по довшій нараді признала хлопчинку безвинним. Зібрана в салі товпа ладна виславі свободу дозволеним з вироку гучнимі оплесками.

РОСПРАВА ЗА ВБИСТВО ГОЛА.

САМЕРВІЛ, Нью Джерсі, 8. листопада. — Намі Джейн Гібсон, головний свідок прокураторів проти трох осіб, обжалованих за вбийство л-ра Гола я пані Міас, ще не могла стати на суд через свою недугу. На роспрасі ставая як свідок Роберт Еранінг, який в частині подтверди знання пані Гібсон, признавши, що бачив її, як вона йшла на мулі в день злощину. Один з детективів Бернса зівана, що Рудь Горсалін, член церковного комітету л-ра Гола, стрляв до нього два рази з револьвера в ночі, коли поповнено злощин. Свідок півнав сегочас Горсаліна.

УДОСКОНАЛЮЮТЬ СПОСОБИ МІРЕННЯ ШКОРИСТІ СВІТЛА.

ФІЛАДЕЛФІЯ, 8. листопада. — Тут почалися нині осінні збори Краєвої Академії Наук, які виключують велике заіскалення ріжними новими науковими відкриттями. Межи нічками на зборах вислужив др. Мікселсон з відчитом про усоконалені ним способи мірення шкорошти світла. Після його світло проходить просторь зі шкоростю 186,173 миль на секунду.

„ЗА МАЛО ПРОПОВІДНИКІВ“.

НЬЮ ЙОРК, 8. листопада. Др. Віллем Коверт, генеральний секретар „Раді християнського вживання“, говорив тут на зборах малярської преабитеріанської церкви, що від шкорошти часу сидіти в протестантських церквах недостачу проповідників.

НОВІ СКАНДАЛИ НА ПОЗДІ КОРОЛЕВОЇ МАРІ.

ГРЕЙТ ФОЛД, Монтана, 8. листопада. — Як упевниють люди, добре обізані зі станом річчя на спеціальним позді румунської королевої Марії, винищення з роіау американського золотого підприємця Гілла не закінчав скандала на слоу позді. Незадовога мають виникнути з поіау також тапшаристу Фубер.

Винищення Гілла я Фулер викликало велику сензацію голюному тою, бо свого часу королева наряджана за відповіде в одній публічній промові виступити зі заявою свого признавання окраса для сих двоє людей, яких тепер винищено з її дружини.

Немалый скандал викликала відмова королевої битачися з делегатами американських баптистів, які хотіли говорити з нею про переслідування баптистів церкви в Румунії.

ШКАВА НАДГОРОДА ЗА АТЛЕТИЧНИ ЗАМІАТТЯ.

МЕКСИКО, 8. листопада. — Поблики в півночі бітових пегонгах плаваним Тиртуладу істає аіабу надгорода: лад шкорошкі мусточки, бо істає білого бавовняного сунна я два модерні плауни. Поблидник перебіг 100 кілометрів за 9 год. 37 хвіну.

ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ЛІКАМИ, ЗАХВАЛОВАНИМИ „ФІЛЬМОВИМИ ЗВІЗДАМИ“.

ШІКАГО, 8. листопада. — Американське Медичне Товариство видало осторогу перед ліками, які розгодуваються з ріжкими захвалками визначних акторів Фільмових театрів. Медичне Товариство каже, що всякий фабриканти ліку може за кількасот доларів дістати собі похвалу для його чи стори найбильшого актора. Відомо, така похвала нічого не варта.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ „СТШЕЛЬЦІА“.

Орган лівнич ППС „Роботаж“, що виходить у Варшаві, приніс у числі з 5. вересня ц. р. раку закмітку: „Одною з найсильніших підстав правління Палудського має бути 250-тисячний стрільський союз. Одначе його членські маси, одне рекрутують у великій перенелі з робітничих і селян, не шкоро до того, щоб підтримувати побіжний фашизм. Трансверіальні перероти ріжничих в Італії, що коли там „Чорні сорочки“ мали головного ворога в соціалістах, то тут побитим ворогом стала ендешька правнич. Тепер затривання перероу і перетягання тих стрільських мас, легіоністів і т. д. на право, є початком його кінця і джерелом завривання я навіть починанняю суспільної кризи. На тому тлі відбувається на підставі інформацій окружних урядів політичної поліції нагальна чистка стрільських організацій від всяких „крамольників“. — З того виходило, що вся т. зв. Палудщина тратить ґрунт під ногами.“

„МОЄ УШАНОВАНЕ, ПАНЕ КАПТАНЕ“

В часі цюгоричних фєрїє великого шуму в Тернопольї набрав переіах на Раднєвську колоду в околіці Львівська коза Барбарка хоружного 5-тої тернопільн 54 полку піхоти з Тернополья Матеуша Вісхана. З одним капітаном Вісхан він над кордон для оглядення військовиків надів і коли оба знайшлися, безпосередню при кордоі, хоружий Москва нечаяно шкороим кроком переішов озброєний вузенький вєстральний поє і стаунович же по українському бою, відвернувшись, засялюуваг бо військовому і сказавши: „Моє ушановане, пане капітане!“ — рівним військовим кроком у товаристві червоноарміїшв пішов до найбильшої застави. І річ природа, до Польщі більше вже не вернеу. Цей дробовий рієрід польського хоружного Моску до червоної Москви потрєе доу Польшею, бо хоружий Москва — чоловік 40-літній, жонатий і батько двоє дітей, бувши австрійський штабвий фельдфебель — ухолод за світло цілого попу я у всіх безчисленних парадках нї на перелі походу хоружог. Хоч сам поляк, не був хор. Москва здоуваєтні з сучасної Польщі я зі своєї служби, що він не раз задуває перед знакомиш.

В ГРЕЩІ ІДУТЬ ВИБОРИ СПОКОІНО.

АТЕНИ, 7. листопада. — Нові вибори відбуваються в повній спокою. Було і військоре погітвля, але воно не мало нагоди до інтервенції. Генерал Конділіс заявив, що республіканська партія вийде при виборах побідоносно і до великою більшості голосів.

НОВИЙ СПОСІБ НАЙМАННЯ РОБІТНИЧОЇ СИЛИ.

Кореспонденція з Великого Сєвладу „Карпатської Правди“ розповідає про нечувані факти з „діяльності“ чеських урядовців в тамошній місцевості. „По селлах доляють бідинні селяні — росповідає кореспонденція, — щоб в Сєвладі обіахити їх арештованими. Голодних та зморозилоавних їх приводять до жандармерї. Набють їх по казанах, які сєлєдять, а потім зачиняють їх посылати на роботу до чеських урядовців. Вони ріжють своїм паном двора, мнють віє, а підлога, майструють, то-що, але ніякої їжі за не одержують. Така сама історія транзієнтує з Мих. Прунцієвіч з Гїжі. Зін, білоаха, пьтє днв робняк, як він, — одробив своє і вгродженний вийшов на волю“. Дїєсно вигідна річ ці арешти!

НОВИСІЄСЯ ЧЕРЕЗ СТРАТУ ПРИГРІ.

Фред Іаш, власитель пудруму в Зієленді, Сакс, повисів ся в тамошній арешті, де замкнено його за побиття жандарського робітника Фреда Бєрда. Бєрда, як показується, грив з лапеші я вграв в него 500 до 600 доларів. Іаш той навав на него, мабути щоб відбиті втрачені гроші. Арештований ливича констабель на якієсь час без доіаду, а коли вернува, застав його вже поіищеного за крадуть на кратях. Іаш остав живий я одну дитину. Побитий Бєрда находитися в критичнім стані.

ЧИ НЕ КРАПІЦАТУ ЗАВОДЬТЯ НА ПІДКАРПАТТІ?

Підкарпаття, що стогне нині під чеським культуртрегерям, сєгодня вже нічим не здивуєш. Тож не здивувало нікого, коли дня 18. вересня ц. р. рано о 7 годині жандарми поначі примусовим способом зганяти людей для якоїсь негальної справи. Познагли надїє підїаітків 11—12-літ, а всього боу біах 300 чол. То були сєляни з сіл Бобович, Балашович і Сєренчєвоє. Трохи згодоом прийшли якієсь паня, добре відгодувані, з чїслом з десяти своїх слуг та 4 жандармами. В кожного торба наповнена добримі закусками і напоями. І давай ганяти звіря від Бобовичів до с. Яковчєв. Триста людей, годинках обдертних сєлян Пінкарпатської України за паникня наказом, мов гончі собаки, кинувши виганяти звіря з мущєв та байраків: гоїк та крик стєчора, коли голодні, терпячі сєляни повертали до дому. Чи не думують, владари наш єнарод на Підкарпатті повернути на крикіа?

ЗАБОРАНА УКРАЇНСЬКИХ ТЕАТРАЛЬНИХ ВИСТАВ.

„Боротьба“ з 10. жовтня ц. р. пише: Зі всіх культурних установ, що має українські наїди на Буковині, зіваста тепер тільки мізерний театр „Міщанської Бєсїди“, бо всі інші устауни Румунії знищила, а ік мунїю порозгаала. Українци в Румунї не сміють мати ніяких потреб культурної людини. Той театр уладувава час до часу деякі вистави в Чернівцях і на провінції, дачоки вигодоляють українській публіці бодай сєгору театральної шуги. Але румунська влада і цюму повзавидувала і вже довгий час систематично нищить і цей оставок. Для всякої вистави потрібно брати кожний раз позволенія военой влади та староста. А тепер заведено таке, що театр не може навіть і в день вистави, чи знає йому дозволено грати, чи ні, і поносити через те матеріальні страти. В останюму часі заборолено в Заставні я Садагурі дві години перед виставою, зате до сєлі театру вийшли румунські студїї, устроїли вєчерницю, поіисили і інші почали ображати присутних, вигукуючи ріжні зневаги проти України. Так представляють собі Румунї „деїну злоку“. Газета закінчує: На цей культурний рівень український наїрдя вже не впаде. А не можна черпати йому з джерєв культури на світі дні, то буде він заспокоювати свій голод крєдком.

УКРАЇНЕЦЬ—НАПІСТАРШОМУ ЛЮДИНОЮ В СВІТІ.

Кавказька прєса повідомляє про смерть якогось ветерана з наполеонської доби, що помер у Тифлісі, Андрїя Андрушенку, в 150 році життя. У 1812 році, підчас походу Наполеона на Москву бою він капрелам і діїшов за французькому армією до Березини. Він служив 45-літ у війську і брав участь у численних війнах. Але до самої смерти він зберіг дову співчїєність і радо оповідав свої спомїни. До 1916 р. одержував пенсією як інвалід; після революції жив на ласці правуїчкї. Пів він дуже малі і був лише раз влітні: 128 літ току. На передодні смерті пішов він пісїши з сєли біл Тифлісом, до мїста, щоб купити в горюді у Тифлісі свою козу, спокісно заснув і більше не прокинувся.

СОЦІАЛІСТАМ - РАДИКАЛАМ НЕ ВЕЗЕ.

Соціалісти-радикали опинилися в тулпку. Іх переговори в справі обєднання з „Сєльським Союзом“, що тривав з роіа, закінчилися тим, що обї партї розіішлися, які смертельні воірогі. Іх пропозицію до партї „Народньої Волі“ присутини співробітництва обох партїі, ця посладія відкинула. До того в самій партї розіаглася боротьба за вплив на „Луги“. Товрєш і організатор „Лугів“ др. Роман Дашкевич спривався підічїєню іх секретарівотв УСПР і виступив з партїі.

НИЯК НЕ ПРИХОДИТЬ ДО ЗАКІНЧЕННЯ СТРАЙКУ

ЛОНДОН, 8. листопада. — Останні спроби довести до згоди між страйкуючими майнерами в власними компань не довели до успіху, хоч в тії спроби посередничав знова уряд. Всєм там присутняма майнерської партї ініцієа подати директрїям на вирішення повозанїї уряду, з яких найважнїшї я найбільш оспорєні є kwestія часу праці. Уряд пропонує 7 і пів години праця в квітєх.

НЬЮ ЙОРК БУДЕ НЕЗАБОРОМ ПОЛУЧЕННЯ ТЕЛЕФОНОМ З ЛОНДОНОМ.

ЛОНДОН, 8. листопада. — В дуже шкорому часі можна підїятися праюого телефонічного получення Америки з Англією. Приготовання стоїть вже так далеко, що американська телефонічно-телеграфічна компанія вже обговорює з британським поштовим урядом справу телефонічних належностей. Телефонувати буде можна з коюдої місцевости в той спосіб, як телефонувється на кожду нині дальшу віддалу з тою ріжницею, що оператори поучать той телефонічного з бездротною телеграфічною стацією в Нью Йорку, тою самою, яка тепер перєсила телеграмм до Європи, а вона буде передавати далї. Коли буде погода, буде можна говорити з Англією як з якоюнебудь місцевістю в Америці.

ВЕЛИЧАВНИЙ ПОХОРОН СЛУЖНІЩИ.

ВІДЕНЬ, 8. листопада. — Сотки тисяч матерїє, головою самих біакид, вїадали послїау прислугу Маргареті Магареті Літєр перед сполохами кїнїм і погубля на місцї, а хлопчикна вєратувала. Прєса і поліція цей випадок чотєсь прикривала, одначе вість про це шкоро розіахлала і сотки тисяч пішло на одне місце центральний цинтар, щоб обіахити кїтїаи домінуку бідиної жертви. Подать, що біакид принєсив з собою старий рикань кїтїє, що багато з них було мусило відмотати собі кілька вєчер, щоб покрити той видаток.

З ДОМІНІЯМИ НЕ ІДЕ ТАК ЛЕГКО.

ЛОНДОН, 8. листопада. — Комїтет, який складається з прем'єрї доміній, буде ще довго радити, заки знайде розважчєтого, як погодити домагання доміній з шадєстю британської імперїї. Канаді дозволєно мати свого спеціального посла в Вашингтоні, а Полудєній Африці в Голїландї. Та це ще не задовольняє їх. Домїніи домагуютьсь повної самостїєності в справлах загранічної політики, а навіть в таких, як вивопідженє війни. Справа приступлюють до Ліги Націй не становіаи трудностей, бо домініи виключають сам самостїєно, а Велика Британія як шадєсть не є члєном Ліги, але така kwestія, як вєповіднення війни, захлопоє ширший круг інтерєсї, тому не так легко дати тут домініям вільну руку.

НАЗІВАЄ МУССОЛІНІ НЕВІДЧІВЛИВИМ ЛОНАТИКОМ.

БІЛГОРОД, 8. листопада. — Італійський поєт генерал Бордеро запротєствує в югославянській уряд загранічних справ проти промови Стефана Радіча, який виволоєсив в місцевої Огуліні в Хорватїї. Радїч нав'язує, що Франція гляядеть зі спокоем на всі кроки Муссоліні, бо вона цього переконана, що Муссоліні невідчїєльний лонатик. Він плїєсь далї ще й тє, що Італія знаходиться сєгодня під більшим терором, як була за часів Нєрова.

ПОСМІХАЮТЬСЯ З ХІНСЬО.

ШАНГАЙ, 8. листопада. — Ноту хіньского міністра загранічних справ Вєллінтоня Ку, в який він вивопів Беллїт торгівельний договір, з з ним екстерїоріальності і значні привїлєє до бєльїєйського торговлє, стрїчуєся з кїнїама з боку мунїципальної прєси, яка заявляє про оперетковий хїньский уряд такого заріядження виконати не є в силі. Та нїмо того розважнїшї з дипломатїєю тим кроком закрїплює на добре, тимбільше, що Японія стоїть прєвладнодобно за хїньского нотє. Бо я вона хотїла би побутися європейських впливів з Азією. А далї підносить, ще й те, що який би той хїньский уряд не був, його розпорядженє в справі усунєння чужиньських впливів стрїтєсься з загальною симпатїєю. Такий розпорядок вєї попутрї я виконать.

ЧИСТКА В ПАРТІ ФАШІСТІВ.

РІМ, 8. листопада. — Фашистський чїстка своєї партї, щоб побутися всіх сушнїх елементів. Вони заявляють далї, що на разї замкнєний вступ нових члєнів до партї, бо на їх думку можна був добрим італійським патріотом і вивопитати те все, що заріядкує фашисти, але до партї не належати. Бо належати можуть тільки ті втробпанї оліїнци, які доказали посвєтотю я іламіи, що вони гонїт, жєтєм належати, коли ходять до оборону фашизму.

ДИПЛОМАТИ НА СОВІТЬСЬКІМ БАЛЮ.

БЕРЛІН, 8. листопада. — Совітське амбєслада відсвяткувала 9-ту річницю установлення совітєв вєланнї і гучнїє бачєня, в який ачїєно істає сотки людей. Балє відбувся в амбєсладї, яка походить з давніх царських часів. На сїні ачїєно Роберт Лєнін, а довола столє лавля шампаня. Вриваєся чїстка на ті сьєрї американського амбєсладора і італійського амбєсладора. Дїпломати інших держав ачїєно в тім залу участь.

Користайтеся з нагоди!
ТЕПЕР БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ ПРИЙМАЄСЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
ВСТУПАЙТЕ СЕЙЧОС
Користайтеся з нагоди!
ВСТУПАЙТЕ СЕЙЧОС

„СВОБОДА“ (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 48 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Subscription rates table with columns for 'SUBSCRIPTION RATES:' and 'ПЕРЕПЛАТІТА:' and rows for 'One year', 'Six months', 'Three months'.

For advertisement rates see elsewhere. Telephone 'Свобода': 488 Montgomery, Tez. V. N. Cozack: 1838 Montgomery.

ДО ЧОГО ДОВОДИТЬ ЄДИНОВЛАСТЕ

Диктатура Муссоліні доела вже до того, що італія опинилася в свого рода воєнній стані. Хоч Італія не веде тепер з ніким війни, хоч не грозить їй ніяке небезпеченство з зовні і хоч спокій в нутрі краї, то німо же Муссоліні уважав за відповідне відновити кару смерті та завести воєнну службу, які мають судити навіть за саму вже критику фашизму.

В той спосіб Італія опинилася під обхватом фашистської чрезвычайки. Шанс культурний світ осудити її гадки не має, нічим прикриваючись при вказі Муссоліні, осуджуючи їх і Італійські народи. А що осуда сама Італії є сильніша, півзати найбільше по тих чисельних жертвах, які були закінченням останнього замаху на Муссоліні. Бо той замах відізнав фашиста в цей спосіб, що, як подають останні відомості, забив на протязі двох днів понад 100 людей, а понад 1000 тяжко побив. Всі ті жертви походили з кривих тих, що стоять саме в опозиції до фашизму.

Єдиновластє всюди однакове. З яких би мотивів не виходило, кінчиться завжди сатрапією і насильством. Бачимо це на Муссоліні, бачимо й на Пласкудзі, який починає поступати в подібній до йогого спосіб, бо зловив свій парламент, а тепер думати голос загальної оінії, бо замикав різною уста преси, караючи редакторів тюремю навіть за те, коли правду пишуть, коли тільки та правда шкодить повазі єдиновластє.

Олексій К. Толстой. КНЯЗЬ СЕРЕБРЯНИЙ (Повість з часів царя Івана Грізного). — Коли я тебе побачив в пер- ли, що я не вгадаю вашого за- мі, бешпомишу сироту, в той же мент хотіла тебе силоміць видати за Вяземського, я рішився спасти тебе від нещобого Чоловіка, та хотів від тебе клятви, що не обезчестиш ти свого вождю мого. Пощо ти дала мені клятву? Чому ти не призналася у всім? Словами ти була зі мною, а серцем і думкою з другим! Колиб знав я був про любов твою, хибаж я взяв би тебе? Я сказав би тебе де небувал в глухій місці, далеко від Москви, або повівши в монастир; але і жєннившись зі мною, бачити Бог, не жєннившись! Лише було покинути світ, ніж дістатися нещобому. Чому ти не покинула світ? Чому засліплює мене іменем, як стіною камінною, а потім звільняє з мене зі своєї любові? Чи вдалося Морозову слабіш, нам легко його опанувати? — Ні, господи мій! — за- ридала Олена і упала на коліна: — я клянуся сего не думати! Ані в який мєні тобою не буду! Та він же тоді був в Литві... При слові він, очі Морозова заблєкли, але він запанував над собою і гріку змішнувся. — Так він не тоді пізнав мене, а пізнавши, коли він вернувся. Він пізнав мене в вочи, в саді коло часткового, того самого во- дєра, коли я прийшла і приго- ловило його як синя. Скажи Олено, не-ажжєж на правду в дума-

ПАНЕВРОПЕЙСКИЙ КОНГРЕС У ВІДНІ

Тепер — до української справи на конгресі. Окремого українського представника на конгресі не було. І не знати, чи зможе бути. Міжнародна організація Паневропейського Унії ще тільки починається, але вона проявляє ті самі тенденції, що інші міжнародні організації, а саме, щоб організувати по державам, а не по народам, себто, щоб в кожній державі, не вважачи на її національний склад, повинні бути тільки одна організація. Пункт в Чехословацькій утворено одну Паневропейську Унію з національними секціями чеською і німецькою. Тут було би вказано, щоб справу зацікавилися Закарпатську Україну і утворили українську секцію.

Зате в Польщі і в Румунії якнайбільше спільна організація України з її гнобителями неможлива й небажана. Доки паневропейський рух виключає ті часті українські земель, які знаходяться поза границями Радянського Союзу в будучу Паневропу, доти треба би Українам там бути й і боротися свої права. Як це зробити, про це повинні подумати українські організації знявши частини української землі. Сім разом в паневропейському конгресі взяли участь тільки два українці: проф. др. О. Ейхельман і я, — оба як члени Паневропейської Унії Чехословацької. Як член конгресу, я взяв та кож участь у працях Комісії для політики національних меншостей, де зголосив отєє внесення: «Перший паневропейський конгрес ухвалює: 1) Меншости треба поділити на територіальні й екстериторіальні. 2) Першим з них треба признати право самозначення, щоб вони самі рішили, чи хочуть опастися в даній державі в цьому випадку треба перебувати на федеративно-автономних основах. 3) Другим (себто екстериторіальним меншостям) треба признати культурну автономію. 4) Меншости треба признати підметами пра-

не в „практичній роботі“, а в виробленні нової ідеології, яка повинна лягти в основу організації Паневропі. Паневропейський рух мусить витворити таку ідеологію, оперту на справедливості, коли Паневропі не має стати другим „товариством взаїмних обезпечень“, який став Союзом Націй. Приступаючи до розгляду питання національних меншостей, треба передовсім звернути увагу на те, що мирові договори через самовільне ділення національних територій утворили занадто багато національних меншостей; Тому треба найбільше звернути уваги на національні меншости до властивої мїри. Узявши собі, що Німецька на- зовувал я анектувала Францію. Тоді 40 мільонів Французів було би в суспільстві 70 мільонів Німців тільки національного меншостю. Навпаки, коли би Франція завоювала половину Німеччини, тоді знов понад 30 мільонів Німців було би національного меншостю суспроти 40 мільонів Французів. Ці яркі, в практичній неможливі приклади ілюструють, як в дійсності творено теперішні національні меншости. Так стали національними меншостями в Польщі 7 мільонів Українців і 3 мільони Білорусів, в Румунії один мільон Українців. Не є вони меншости у дієному значінні слова, бо заєвельюють як більшість своєю національною територією, а стали меншостями через відірвання їх територій від матірнього краю. Таким чином національні меншости треба дати змогу виконати право самозначення, — нехай вони самі вирішать долю своєї держави. Можна цьому домагаючись закрити, що воно в даніх об- ставах неможливо. Але ж не так давно, коли останній Габсбург хотів перебувати своєю монархією на федерацію національних держав, Вільсон в імені антанті йому відповів, що самі народи Австро-Угорщини (зокрема Чехи, Польки, Югославці) повинні рішити про себе відношення до габсбургської монархії. В самім там становищі можна стати при організації Паневропі. Зокрема українська і білору-

ська питання в Польщі і українська в Румунії мають особливу вагу тим, що теперішній конвенції Паневропі, границя Паневропі покритася би з теперішню границю між Польщею й Румунією з одного й Радянським Союзом з друго- го боку. Таким чином ця границя ділила би український і білоруський народи на дві часті: одна частина опаставалась в Українській й Білоруській Республіках у Радянський Союз, друга під польською й румунською владою: Українці й Білорусини ніколи не примиряться з таким чужимешким гнетом, який покряв їх землі. Це більше не примиряться вони з тим, щоб бути подієними між дві світові організації держав. Тому на сїдній границі будучої Паневропі треба передовсім рішити українська й білоруська питання в Польщі й українська питання в Румунії через виконання права самозначення. Коли шляхом права самозначення рішиться доля національних територій, які тепер комплікують питання національних меншостей — тоді це питання буде зведено до властивої мїри і його рішення не представлятиме особливих труднощів. Екстериторіальні національні меншости повинні дістати національно-культурну автономію під міжнародною охороною. Рівночасно треба основної реформи процесового права перед міжнародними установами. Меншости, організовані в державах як повноцінні правні корпорації, повинні бути признані підметами національного права, щоб могли самі вступати як сторона перед міжнародними установами в обороні своїх прав. Сїдаючи бесїдник, проф. Фалогейт з Будапешту, признав у принципі нову слушність могом виводу, ставляючи від себе — як він зазначив — скромніші догадки, а саме, щоб адміністрації границі, які мають аступити в будучій Паневропі теперішній державні границі, покритася з національно-культурними границями. В дальшій дискусії окремі бесїдники вказували на трудність проблеми, стоячи на тим, що конгрес не може прийняти конк-

ретив рішень, а тільки виконати потребу подолання питання національних меншостей. В цьому дусі прийняла комісія отєє резолюцію, яку виробили спільно носу літського парламенту Митральман і посол чехословацького парламенту Кафка (проф. німецького університету в Празі): „Комісія для політики і меншостей поручає першою установити дослідну комісію, яка розглядає питання національних меншостей і на її основі в порозумінні з Міжнародним Союзом Націй, Унією Товариств Європи і жєннєвським конгресом меншостей виробити докладні пропозиції до забезпечення прав національних меншостей. Конгрес виходить при тім з того, що з огляду на європейські границі паневропейський рух може мати бачний успіх через відвоєну вирішення питання меншостей“. Інші внесення, себто внесення подає моє внесення, внесення проф. Фалогейт і це парувати рішено передати постійній комісії як матеріал для студій. Як уже зазначено висше, резолюцію, ухвалєну в Комісії, прийнято опісля на кінець повним засіданню. Поки-що добре й те. Добре, що стверджено, що питання національних меншостей не є вирішене та що його вирішення лежить на плечах міжнародних устанав. Вступаючи в комісії, я маю на увазі не практичні успіхи, які в дальшій момент неможливі, а принципиальне постановлення справи. Закри організує Паневропа, це богато воду у впливе в європейських ріках. За той час ще не одне може статися. А поки-що треба при кожній нагоді міжнародною світові пригадувати, що повноцінні українські землі домагаються свободи, незалежності національного зєднання і мусить їх здобути. Прага, в жовтні 1926. Проф. др. Мих. Лозинський.

В КОЖНІЙ УКРАїнській ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЯ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА“.

Олені показалося, що Серебряний убитий по воді Морозова. Досада вернула її скринялу. — Боєрине! — крикнула вона, і очі її запалали: — мене, мене убий! Я одна винна! Але Морозов не звернув уваги на слова її. Він снухав, скитившись головою, і лице його виражало здивування. — Убий мене! — молія в розпачі Олена; — я не хочу, я хочу мого порятунку його! Убий мене! Я опанувала тебе, і зміялася з тебе! Убий мене! Морозов поглянув на Олену, ковалб то побачив його в ту хвилину, то не рішався, що пермагало в його погляді, жалчєні досада. — Дружину Андрїєвичу! — роздавав голос з нізку; — зрадц! зрадц! Опричники приваляють до жинки твоєї! Побережись, Дружину Андрїєвичу! То був голос Серебряного. Півнавши його, Олена в нескзаний радості кинулася до дєрєв. Морозов відіпнувся жєнку, заснувш засувку й зашпїлює дєрєві залїзною колодкою. Скорі кроки роздались на сходах, відтак стук шабєл, далі прокляття, боротьба, голосний крик і падіння. Дєрєві затричали від ударів. — Боєрине! — кричав Вяземський — відійми, або все ді розмечу на трїски! — Не віро, князю! — відповів поважно Морозов. — Ше не вдилю у вас, шобі в сїмь безчєстїя залїзної, шобі в сїмь одні аривався в терє його жєнки. Півний був мій мїр; він заверзав твою голову, князю, далі, висносив; затрєв все забуде. Не забуду ані я, що ти сїсть мїр. — Відійми! — повторив князь, напіраючи на дєрєв. — Атанасе Івановичу! згадай, що ти? Згадай, що ти не розбїгся з князем і боєрні! — Я опричник! — чуєш, боєрине, я опричник! Нема в мене чєстї! Сподобалася мені жєнка твоя, шоб, боєрине! Не боюся соромного діла; все Москову пущу з дімом, а здобуду Олену! Нараз комната ясно освітлєна. Морозов побачив кригє вікію, що горять хати його слуг. В той самий час дєрєв, оптрєсений нашими ударами, повалєний в трїскотю, і Вяземський виказався на порозі, озарєний пожегаром, з пережогоною шабєло в руці. Біла атласова одєра його була пірана; по він текла кров. Відно було, шоб він не без вікні дєгався до світлиці. Морозов витрїпав у Вяземського, майже перед самим гурмаєм, але рука не допелєла боєрину; куля попала в дєрєві, князь кинувся на Морозова. Не довго трївала між ними боротьба. Від сиднього удару круготєш шабєл Морозов упав горілиць, Вяземський підбїг до боєрні, та тільки що кровавєи крик його доторнувся до одїжє, вона очадлушно скринянула і зїмала. Князь сніп її на руці, помчався в хїл по сходах, мєтучї ступєні її розлетєноло високо. Коло воріт чєкали конї. Вяземський в сїлю, князь полетїв за ним, ступачи брєжує полєтїти його колодєжє. Перелєк запанував в дєрєві Морозова. Покопїли обїмьма всі покєчєнка служб. Дєрєва кричала, падаючи під удари

ми грабїтєлів. Сїні дївчата бігали тільки та ридали. Товариші Хомїя грабїли дім, вигнєли на двір і скидали на одну куру дорогу посулєну, гроші й богату одїж. На подвірє, над кутою срібна, та золота, заглушєючи голосом шум, крики й трїскі, стояв Хомїя, в червоному кафтані. — Ех, весєло! — говорив він, потираючи руки, — от пір, так пір! Хомїю! — скриньку один опричник — дєрєва повєзла Морозова рїкою. Підгати, чи не треба? — Чорт з гїм! Не до нього тепєр! Гей, всі на двір, а то скоро задлєшисємо! — Хомїю! — сказав другий; — прижакє зрєбїти з Серебряним? — Не тєпїти його ані пальцєм! Поставїти коло нього стєвлю. Відвєзємо його мьдєло до слободи з парєдою. Алжєж бачили ви, як він князя Атанаса Івановича вальнув? Як наші шабєло рубув? — Бачили, бачили! — А будєте в тім хрєст ідувати перед госудєрєм? — Будємо, будємо! Всі будємо хрєст ідувати! — Нуж, дївїсь! Тепєр шобі ніхтє не сївє його скрїядїти, а як приїдемо доміа, то вєжє нагадаємо йому я — мєй кія, в Грїгорій Лукїновичєво пошєщєню. Алжєж він, на залєсть Серебряному справоу зїд Погнєтї Калужї не тільки що не вдилавїє, але ще дорожжєшим до себе. Отворїшиши отє, вона побєчїла спєрєду далєкє зарєво, потїм стала розкрїятиє і сїє і дорогу, потїм почува, що дєрєва на хрєбї конєв і що трї-

здобичю, то ще довго опісля відно було зарєво над мїсцем, де недавно стояв дім Дружини Андрїєвичи, і Москва-ріка, проплавивши мїмо, до самого рїчкєви уникувалася від поумїні. XVII. Змова на кров. Сусїди людо, дольавишиш по напад опричників й бачучи зарєво над домом Морозова, скорє замикали в себе ворота й гасили огонь. — Господї! — говорили, хрєстєчись, з і ним, момо котрїх чєвалє Вяземський з своїми холодопам. — Господї, помїнуєла нас, пронєсї бїду мїмо! — Коли, гунїт конєвї зпрєдав далєко, і брєнькания зпрєду замїрєло в пєстєх удальє, жїтєлі говорили: — слава Богу, мїнула бїда! — І знов хрєстїлися. — Тимчасом князь чєвалє далє і вжє далєко шївєтє з собою холодопам. Він постановєво був шє зорєх дохїти до сєдє, де дождєдали його сївєї конї, і перєвєзти вієси Олену в своїй зарєві, кїньє добра. Але не прєчєвалє князь і пєтє верст, як побачив, що збїєвся з дороги. — Зобїєш почув він, шоб рапи, на котєрї зразє не зєвєртє увагє, тепєр його страшно боєлєтє. — Боєрине! — сказав він, за дєрєжубчє конєв, — мєй холодопам шїлєнїєлєся зяду, — трєба підїдєти дїтї!

Олена помалу приходила до себе. Отворїшиши отє, вона побєчїла спєрєду далєкє зарєво, потїм стала розкрїятиє і сїє і дорогу, потїм почува, що дєрєва на хрєбї конєв і що трї- мають її сильні руки. Мало-помалу вона зачала нагадувати подїї того дня, відтак нарає пізнала Вяземського і скринялу зі страху. — Боєрине, — сказав Атанас Іванович з гріким усмієм, — а то який страшний? Ти клєнеш мєне? Не мене клєнеш, Олено Дмитрївно! Клєни долю свою! Дєрєме хотїли ти обїмїнути мене. Не обїмїтє нікому долє, не обїмїтє конєм суджєного. Бєсно, з давнє дєвєна, боєрине, будє тобї на роду напїсєно, шобї дїстєлєся ти нічї! — Князю, — прєшєптєла Олена, дрєжучи зі страху, — коли нема в тебе свєстї, згадє бойрєськє чєстє твою, згадє хай шобє сором... — Нєма в мене чєстї, нєма сорому! Вєє, вєє віддєва я за тебе, Олено Дмитрївно! — Князю, згадає суд Божїє, не погубїш дївє своє! — Півно, боєрине! Я уже по- губїв її! Хибаж ти думаєш, шоб то платитє за хаб-сїє так як я, той може спасти свє до душі? Ні, боєрине! Сєї мною я втерєв її на вікї! Вєчєра сє був чє, сєгєдє нема для мене налї, нєма вєє мєні прєщєна за моє окаянїстє! Та я не хочу у райського шєстє без тебе, Олено Дмитрївно! Вяземський ослабєв єє блєшє, але дєрєме крїєвись. Горчєва затуманїла його розсудок. (Далє будє). В суді. — Що маєє дєлати на своє оборонє? — Надїю, що павноє судї прїєсїяєнїє углядєтє моє дітє, дітє мого адвоката.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

ЩЕ ПРО ПРИЗД ПОСЛА ПАЩУКА.

Від місяця вже відбуває по Америці свою „маршруту“ пан А. Пащук, посол до польського союзу в Варшаві. Яка ціль приїзду „нашого посла“ на вільну землю Вашингтона, показалося вже з самого його першого виступу в Нью-Йорку.

Там він говорив про те, що вибраний до союзу волею цілого українського народу, а не жадної класи. Так він показував десять заповідей, які він був видал до своїх виборців, а між ними, о скільки я пригаду собі з пам'яті, такі заповіді:

1. Господарем української землі маєш бути лише ти, український народ.
  2. Не шукай собі до проволу чужих сил, а створи провід свій.
  3. Пам'ятай, що тільки власними силами зможеш здобути собі визволення.
  4. Шануй свій народ і старайся йому служити.
  5. Не входь в зносини з ворогом свого народа.
  6. Не криви душою перед народом своїм.
- І таке подібне.
- Виходило з того, що в Україні не може бути ніякої співпраці з польським народом, адже стар пан посол поправився та зараз представляти польських комуністів як найбільших приятелів українського народу.
- Коли обурені на таку агітацію присутні стали питати посла, то „товариші“ почали гукати вогами, щоби не допустити до запитів. Наслідком цього присутні на зборі люди вийшли зі зборів з враженням, що пан посол заманом наших людей на збори, представляючи як націоналіста, а ватак добившись послухання в Україні, вислуговується „товаришам“ за шифкарту й підпалкає комуністичну пропаганду про „братерство польського й русинського робітників“.

Щоби викінчити портрет пана посла, додаю ще, що свого часу старокравець газети доносили, що пан посол ставав на вівчурі в Стриво і права українського народа до української землі замаркував у свій спосіб, що говорив до зібраних мовою „урядовою“.

Такого „оборонця“ обов'язково тепер по Америці як циган на кульку в носі носять товариші.

П. Сокальчук, Нью-Йорк.

ЯК ПРОЧИСТИТИ ЦЕРКВУ З НАШИХ ВОРОГІВ.

З цікавістю перечитую я всі дописи читачів і дуже мене сестіти, що наш народ заявляє так важно справу, якою є вільношення церкви до народа. Я теж, дорогі читачі, хочу додати свої думки до цієї дискусії.

З дописів читачів видно, що вони всі свято вже переконали, що Польща зробила з Римом угоду, щоби нищити наш народний організм. В тій цілі на єпископа від України вислали не людей видіваних, людських провідників своїх вірних і їх ширих оборонців, але людей слабих, безхарактерних, які для почесті або відзнаки або навіть легко зрадити наш народ та поведуть його в польську неволю.

З дописів видно далі, що український народ не думає спокійно піддатися сими заходами Польщі. Він збирається авести за сими заходами завзяту боротьбу, бо він знає, що він сега залежить його життя.

Григорій Дорожовський, бушвирь округний отаман Першого Округа, Філадельфія, Пенсильванія.

зв'язаний з римо-католицькою церквою, ані з жадною другою церквою, і вірні кожної церкви піддержують свою церкву після своєї свободної воли.

Се нам дає можливість звести боротьбу за права нашого народа: Тут церкви й парохіяльні будинки ставити самий народ, і від народа самого залежить, чи вони мають бути записані на наряд, який їх складає, чи на вірніших біскупів.

Святичків, дяків, папмарів і так далі удержувати тут самий народ своїми жертвами, і від народа залежить приказати святичків, яку він політику має вести: за Польщею, чи за Україною?

Тут уряд не дає і нікого не примує давати данину на римського папу або податок на єпископа, присланого з Варшави. Як народ хоче, то він дає собі данину на податки. Хочє він піддержувати Рим, який змовляється проти України з Польщею, най дає. Не хоче, ніхто його не примусить. Хочє піддержувати єпископа, присланого Варшавою й Римом, най піддержує; не хоче, ніхто його не примусить.

Пришлюди йому святичків, який з біскупом на спілку вступає проти українських провідників, як Івана Франка, Тараса Шевченка, то народ може його держати, або вивести без труду, як захоче.

Від людей се залежить, чи вони хочуть дати гнути собі карку в ярмо та давати водити за ніс, як нелятки. Як серед нас ніни се проповідують Єзугітій Москати та Рутенці, то сьому винні лишень ми. Бо від нас залежить, чи наш святичків і церкву служить нашою народом, чи Москати й Польські Григорій Кисель, Клівленд, О. ЗАЯВА

Минули два місяці від того часу, як я подав свою резолюцію, якою округний отаман Округа Схід. Організації на руки д-ра Стефаня Гриневського, головною отамана Східної Організації. Головний отаман д-р Гриневський замість оголосити мою резолюцію на своєрідних „Січ“ кинув її до коша, а мені й далі не дав ніякої відповіді. Се мене примує заявити тепер прилюдно свою резолюцію через другі газети.

Моя резолюція є природним наслідком того, що Округ І. не годився на ту присугу вільності „населюванню папу“ Павло Петровичу, котру написав д-р Назарук і під котру він підписав імена округної старшини без її відома. Округ І. не годився з політикою д-ра Назарука. Округ І. не годився з вільними єв. Богачевського на Східну Організацію. Округ І. не годився з нападами д-ра Назарука на весь, що свідомим Українцям найдороже.

Далше, Округ І. вислав свої протести й резолюції до Східної старшини, стараючися її опам'ятати, але все те не дало ніякого вислідку. Звернівшись в можливість направити її, Округ І. рішився заявити публично своє становище, щоби не бути далі відвідальним за самозвану політику, яку веде Центральна Січ проти волі Східних вірних. Най буде всім звісно, що ніякі центральні старшини, що на сліпо поспирають гетьмана, єпископа, Назарука і Гриневського, котрі серед української суспільності ведуть руйніничку політику.

Григорій Дорожовський, бушвирь округний отаман Першого Округа, Філадельфія, Пенсильванія.

Від людей се залежить, чи вони хочуть дати гнути собі карку в ярмо та давати водити за ніс, як нелятки. Як серед нас ніни се проповідують Єзугітій Москати та Рутенці, то сьому винні лишень ми. Бо від нас залежить, чи наш святичків і церкву служить нашою народом, чи Москати й Польські Григорій Кисель, Клівленд, О. ЗАЯВА

Минули два місяці від того часу, як я подав свою резолюцію, якою округний отаман Округа Схід. Організації на руки д-ра Стефаня Гриневського, головною отамана Східної Організації. Головний отаман д-р Гриневський замість оголосити мою резолюцію на своєрідних „Січ“ кинув її до коша, а мені й далі не дав ніякої відповіді. Се мене примує заявити тепер прилюдно свою резолюцію через другі газети.

Моя резолюція є природним наслідком того, що Округ І. не годився на ту присугу вільності „населюванню папу“ Павло Петровичу, котру написав д-р Назарук і під котру він підписав імена округної старшини без її відома. Округ І. не годився з політикою д-ра Назарука. Округ І. не годився з вільними єв. Богачевського на Східну Організацію. Округ І. не годився з нападами д-ра Назарука на весь, що свідомим Українцям найдороже.

Далше, Округ І. вислав свої протести й резолюції до Східної старшини, стараючися її опам'ятати, але все те не дало ніякого вислідку. Звернівшись в можливість направити її, Округ І. рішився заявити публично своє становище, щоби не бути далі відвідальним за самозвану політику, яку веде Центральна Січ проти волі Східних вірних. Най буде всім звісно, що ніякі центральні старшини, що на сліпо поспирають гетьмана, єпископа, Назарука і Гриневського, котрі серед української суспільності ведуть руйніничку політику.

Григорій Дорожовський, бушвирь округний отаман Першого Округа, Філадельфія, Пенсильванія.

Від людей се залежить, чи вони хочуть дати гнути собі карку в ярмо та давати водити за ніс, як нелятки. Як серед нас ніни се проповідують Єзугітій Москати та Рутенці, то сьому винні лишень ми. Бо від нас залежить, чи наш святичків і церкву служить нашою народом, чи Москати й Польські Григорій Кисель, Клівленд, О. ЗАЯВА

Минули два місяці від того часу, як я подав свою резолюцію, якою округний отаман Округа Схід. Організації на руки д-ра Стефаня Гриневського, головною отамана Східної Організації. Головний отаман д-р Гриневський замість оголосити мою резолюцію на своєрідних „Січ“ кинув її до коша, а мені й далі не дав ніякої відповіді. Се мене примує заявити тепер прилюдно свою резолюцію через другі газети.

Моя резолюція є природним наслідком того, що Округ І. не годився на ту присугу вільності „населюванню папу“ Павло Петровичу, котру написав д-р Назарук і під котру він підписав імена округної старшини без її відома. Округ І. не годився з політикою д-ра Назарука. Округ І. не годився з вільними єв. Богачевського на Східну Організацію. Округ І. не годився з нападами д-ра Назарука на весь, що свідомим Українцям найдороже.

Далше, Округ І. вислав свої протести й резолюції до Східної старшини, стараючися її опам'ятати, але все те не дало ніякого вислідку. Звернівшись в можливість направити її, Округ І. рішився заявити публично своє становище, щоби не бути далі відвідальним за самозвану політику, яку веде Центральна Січ проти волі Східних вірних. Най буде всім звісно, що ніякі центральні старшини, що на сліпо поспирають гетьмана, єпископа, Назарука і Гриневського, котрі серед української суспільності ведуть руйніничку політику.

Григорій Дорожовський, бушвирь округний отаман Першого Округа, Філадельфія, Пенсильванія.

Від людей се залежить, чи вони хочуть дати гнути собі карку в ярмо та давати водити за ніс, як нелятки. Як серед нас ніни се проповідують Єзугітій Москати та Рутенці, то сьому винні лишень ми. Бо від нас залежить, чи наш святичків і церкву служить нашою народом, чи Москати й Польські Григорій Кисель, Клівленд, О. ЗАЯВА

Минули два місяці від того часу, як я подав свою резолюцію, якою округний отаман Округа Схід. Організації на руки д-ра Стефаня Гриневського, головною отамана Східної Організації. Головний отаман д-р Гриневський замість оголосити мою резолюцію на своєрідних „Січ“ кинув її до коша, а мені й далі не дав ніякої відповіді. Се мене примує заявити тепер прилюдно свою резолюцію через другі газети.

Моя резолюція є природним наслідком того, що Округ І. не годився на ту присугу вільності „населюванню папу“ Павло Петровичу, котру написав д-р Назарук і під котру він підписав імена округної старшини без її відома. Округ І. не годився з політикою д-ра Назарука. Округ І. не годився з вільними єв. Богачевського на Східну Організацію. Округ І. не годився з нападами д-ра Назарука на весь, що свідомим Українцям найдороже.

Далше, Округ І. вислав свої протести й резолюції до Східної старшини, стараючися її опам'ятати, але все те не дало ніякого вислідку. Звернівшись в можливість направити її, Округ І. рішився заявити публично своє становище, щоби не бути далі відвідальним за самозвану політику, яку веде Центральна Січ проти волі Східних вірних. Най буде всім звісно, що ніякі центральні старшини, що на сліпо поспирають гетьмана, єпископа, Назарука і Гриневського, котрі серед української суспільності ведуть руйніничку політику.

Григорій Дорожовський, бушвирь округний отаман Першого Округа, Філадельфія, Пенсильванія.

ЗАКУРІТЬ НЕМЕЛЯ

Хоч і заплатите більше - але лучшего не дістанете.

БЕЗ огляду на те, скільки ви заплатите, але ніяка інша цигаретка не дасть вам такого задоволення, як Кемель. Бо ніщо не є так добре, не мають в собі наскрізь такої високої якості.

Кемель вдержується на переді цілих років, бо дає вдоволюючу приємність і насолоду, що їх не знайдете в ніякій іншій цигаретці ані на цілу милью від Кемеля. І ніколи не скрутите стільки Кемеля, щоби перестали вам смакувати. Вони не лішають по собі цигаретного несмаку.

гроші не грають великої ролі. Багато таких, що можуть платити далеко більше, але вони купують і курять тільки Кемель. У всіх верствах суспільства слова „Закурить Кемеля“ є доказом до вживання найкращої цигаретки.

Тому й закликаємо вас спробувати Кемеля. Найбільша в світі трютонова організація вкладає в що одну сорту цигаретку свою якість, яку лише можна дістати за гроші. Коли бажаєте пошкунувати найкращу в світі цигаретку—

В тім, що Кемель займає перше місце, Закурить Кемеля!
R. J. REYNOLDS' TOBACCO COMPANY, WINSTON-SALEM, N. C.

З українського життя в Америці.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.
Як ми віддали честь пам'яті Івана Франка і героєм з 1. листопада.

Здається провиною було би не поділитися з шановними читачами „Свободи“ тими радісними хвилями, які українська громада при церкві св. Петра і Павла переживала, коли обходила святого Франка і святого нашої державки незалежності. Бода тільки в тім, що не маю той сили слова, щоби віддати вірний образ цього торжества, бо цього душевного настрою, який панував між присутніми, не можна навіть пером передати.

В неділю 31. жовтня вже о год. 8:30 рано почалась торжествена Служба Божа для дітей. Церква перетворена дітьми. На літніх шкільнодітях розіграні музичні сценки, представили святоїчній настрій. Шкільно споглядають на могилу з хрестом, українську вітани та українськими й американськими прапорами. Спוגлядають діти на предстої, а вони прикрашені українськими вишивками; споглядають на ризні святичків і служачих хлопців, а вони вишиті в українським стилі. Що те все значить? — думали діти. Але внісав їм те все в своїй прекрасній патріотичній промові о. сов. Л. Левницький, який своїми ширими і дивними для діткого зроуміння словами поясняв значіння нинішнього свята. Згадав дітям ризнік і про Івана Франка, якого пам'яті смерті ми нині чка торжествено обходимо.

О 10-ти год. рано почалась друга торжествена Служба Божа в інтервію інавділ, вловичи, і сиріт; по погібших українським героєм; Церква перетворена дітьми. На літніх шкільнодітях розіграні музичні сценки, представили святоїчній настрій. Шкільно споглядають на могилу з хрестом, українську вітани та українськими й американськими прапорами. Спוגлядають діти на предстої, а вони прикрашені українськими вишивками; споглядають на ризні святичків і служачих хлопців, а вони вишиті в українським стилі. Що те все значить? — думали діти. Але внісав їм те все в своїй прекрасній патріотичній промові о. сов. Л. Левницький, який своїми ширими і дивними для діткого зроуміння словами поясняв значіння нинішнього свята. Згадав дітям ризнік і про Івана Франка, якого пам'яті смерті ми нині чка торжествено обходимо.

О 10-ти год. рано почалась друга торжествена Служба Божа в інтервію інавділ, вловичи, і сиріт; по погібших українським героєм; Церква перетворена дітьми. На літніх шкільнодітях розіграні музичні сценки, представили святоїчній настрій. Шкільно споглядають на могилу з хрестом, українську вітани та українськими й американськими прапорами. Спуглядають діти на предстої, а вони прикрашені українськими вишивками; споглядають на ризні святичків і служачих хлопців, а вони вишиті в українським стилі. Що те все значить? — думали діти. Але внісав їм те все в своїй прекрасній патріотичній промові о. сов. Л. Левницький, який своїми ширими і дивними для діткого зроуміння словами поясняв значіння нинішнього свята. Згадав дітям ризнік і про Івана Франка, якого пам'яті смерті ми нині чка торжествено обходимо.

О 10-ти год. рано почалась друга торжествена Служба Божа в інтервію інавділ, вловичи, і сиріт; по погібших українським героєм; Церква перетворена дітьми. На літніх шкільнодітях розіграні музичні сценки, представили святоїчній настрій. Шкільно споглядають на могилу з хрестом, українську вітани та українськими й американськими прапорами. Спуглядають діти на предстої, а вони прикрашені українськими вишивками; споглядають на ризні святичків і служачих хлопців, а вони вишиті в українським стилі. Що те все значить? — думали діти. Але внісав їм те все в своїй прекрасній патріотичній промові о. сов. Л. Левницький, який своїми ширими і дивними для діткого зроуміння словами поясняв значіння нинішнього свята. Згадав дітям ризнік і про Івана Франка, якого пам'яті смерті ми нині чка торжествено обходимо.

О 10-ти год. рано почалась друга торжествена Служба Божа в інтервію інавділ, вловичи, і сиріт; по погібших українським героєм; Церква перетворена дітьми. На літніх шкільнодітях розіграні музичні сценки, представили святоїчній настрій. Шкільно споглядають на могилу з хрестом, українську вітани та українськими й американськими прапорами. Спуглядають діти на предстої, а вони прикрашені українськими вишивками; споглядають на ризні святичків і служачих хлопців, а вони вишиті в українським стилі. Що те все значить? — думали діти. Але внісав їм те все в своїй прекрасній патріотичній промові о. сов. Л. Левницький, який своїми ширими і дивними для діткого зроуміння словами поясняв значіння нинішнього свята. Згадав дітям ризнік і про Івана Франка, якого пам'яті смерті ми нині чка торжествено обходимо.

Григорій Дорожовський, бушвирь округний отаман Першого Округа, Філадельфія, Пенсильванія.

званого товариства „Боян“. По концерті ті самі члени відіграли представлення „Свідки“ комедію в 1-ій дії. На концерт прибуло около 500 дітей. О год. 7:30 вечер розпочався святоїчній концерт для старших. Галя була переповнена. Межи вокальними точками були промови: о. Л. Левницького, д-ра Л. Мишути, які представили вагу і ціль цього великого українського свята відродження української держави. Трое шкільних діткою виголосили прегарно декламації, за що одержали много охлєсків. Два хлопці: один на скрипці другий на „банджо“ відіграли кілька нусичків, які публиці дуже полюбави.

Гром. М. Бриккало віддекламував один вірш, о по нім молодий „Жид“. По тім відбулося представлення „Свідки“, комедія в 1-ім акті. Всі ті, що брали участь в тім представленні, відідали свої ролі дуже полюбави.

Цілий день 31. жовтня проминував так торжествено як ніколи перед тім, тому пам'яті того дня задишиться на довгі мї Українцями нашої громад.

Учасник.
Важне для гр. кат. церков і дякоуचितелів.
У нас можна набути „СЛУЖБУ БОЖУ“ на три голоси і партитуру. Всі чотири книжки \$15.00. „СВОБОДА“ 43 Grand St., Jersey City, N. J.

ПОЗІР! МИННЕАПОЛІС І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР! ЗАХОДОМ УКР. ГРОМАДИ ПРИ ГРЕКО-КАТОЛ. ЦЕРКВІ — відбується —

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ. в пам'яті 8-літніх роковин проголошення Державности Західної України

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 14-ГО ЛИСТОПАДА 1926 РОКУ В УКРАЇНСЬКОМ ДОМІ ПРИМІТНО. 700 JACKSON & SUMMER STS. N. E. MINNEAPOLIS, MINN. Початок о год. 2-ій пополудні. Вступ вільний. Прогляньте всіх Українців прибути на се величчє свято, на котре запрошає Комітет.

ДОЛЯРИ НА РІЗДВЯНІ СВЯТА для Вашої Рідни — шкоро, дешево і безпечною дорогою аж до села вишле Вам знана українська фірма справ старокравецьких і американських кавказяря: T. J. HRYSEY & CO. NOTARY PUBLIC, REAL ESTATE AND STEAMSHIP TICKET AGENCY. AMERICAN EXPRESS MONEY ORDERS. 329 SO. 4th STREET, PHILADELPHIA, PA.

ПЕРЕТИСКА РЕДАКЦІ

НАЦІОНАЛЬНІСТЬ СИЛАЧА ГАРКІВЕНКА.

Д. Стецьмак, Філадельфія, Па. — Ми дістали від Вас листа, в яким Ви пишете: „Звертаюся до Вас з коротким запитом, щоби Ви відповіли в часописі „Свободі“ щодо звісного силача Олександра Гарківенка, котрим тепер цікавиться неедна громада в Америці. Наші люди хочуть знати, якої він народности. Цікаве се знати мені самому, бо я вже навіть має непорозуміння з одними поляками. Як Вам певно відомо, газети пишуть про Гарківенка богато, але газети кожної майже наші називають Гарківенка своїм. Руське Слово пише про нього, що він „настоящий русский“. Руський Голос пише про нього як про „русско-українсько-польського“ силача. Польська газета Нови Світ, бачу, пише, що він „родом-саятський“, і „шампюнь польскій“. Звертаючися до Вас зі запитом, я думаю, що вовак треба називати воваком, а не вішню, хочби він навіть в овечу шкуру авраам!“

Подемо Вам лист тому, бо таких листів ми дістали більше, а Ваш питання ставить найкраще. Ми теж стоїмо на становищі, що вовак треба називати воваком, хочби він і в овечу шкуру заліз. Щодо Гарківенка, то, як се видно з його імені, він з українського роду. Шо більше, як говорив з нашими свідомими людьми, він говорить по українськи і зі своїм українським походженням не криється.

Відома, його великі доспіхи в борбінстві вистарчаво, щоби його всіма другої народи „калеймували“ за свого. А хтою такий скорий називати чужого своїм, як Москалі й Полька? Шо російські газети називають його „руським шампюном“, знаємо. Та Гарківенко й є „русским шампюном“, бо він ще в 1915 році поборав на заманяння у Києві всіх російських силачів. Вже після війни він борювався в Варшаві, яка здавна уряджує визначні заборони всіх силачів, і там він поборав усіх силачів, і тім він перемож усеї силичів. В тій основі тепер Полька можуть сказати, що Гарківенко є „польським шампюном“. Коли ж вони пишуть, що Гарківенко польський родак, то тут звичайна та сама польська нахабність, з якою вони припишуть нас до всего нечесного в Польки, а відібрають нам призначення за шось, що вони вони вимовляють своїм або-галарим.

Признають Гарківенка, про що він є перший силач, від котрого американські газети звичайно пишуть, що він Українець. Якби так ще його ім'я не перекручували на московський лад, то бодаби це краще.

Михайло Припиха, Пасейк, Нью-Джерсі. — Ми дістали від Вас допис, в яким Ви визнаєте католицьких святичків, щоби вони не крилися за безіменними дописами, але виступили перед народом з повним іменем, щоби народ міг пізнати, хто з нас, а хто проти нього. Сеї дописи ми не містим лишень тому, бо до приходу Вашої дописи другі читачі вже були виклали в „Свободі“ ту саму думку.

Знавець життя. — Звєсний італійський гуморист Ан. Пезаккаї складав раз свого молодому приятелю в бабачиня з нагоди неадекого вішання.

— Приятели, бажало бачи з ділого серця всього чого сам забажаєш. Забачення тебе, як тарший і досвідчений чоловік, що завтриний день згадуватиш як одні із найгірших у твою життя.

— Дякую тобі дуже, але ти помилився в дати; то щоби після завтра моє вішання.

— Алеж хвалю, я знаю це дуже добре, братку.

В КОМДИ УКРАЇНСЬКІ КАТ ПОВІННА НАХОДИТЬСЯ ЧАСОНИСЬ „СВОБОДА“.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЬСЬКО-ЗАХІСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

по конець вересня 1926 року.

ВІДІЛ 106.

Table with 2 columns: Name and Amount. Includes Br. св. Володимира в Філадельфії, Жертва з каси відділу \$100.00, Жерти від членів \$69.00, Разом \$169.00.

ВІДІЛ 110.

Table with 2 columns: Name and Amount. Includes Br. св. Петра в Глазго в Вандергіфті, Жертва з каси відділу \$85.00, Жерти від членів \$3.00, Разом \$88.00.

ВІДІЛ 111.

Table with 2 columns: Name and Amount. Includes Тов. Параша Шевченка в Джорд. Таля, Жертва з каси відділу \$10.00, Жерти від членів \$1.00, Разом \$11.00.

ВІДІЛ 112.

Table with 2 columns: Name and Amount. Includes Сестр. Пречистої Діви Марії в Каїдені, О., Жертва з каси відділу \$3.00, Жерти від членів \$25.00, Разом \$28.00.

ВІДІЛ 108.

Table with 2 columns: Name and Amount. Includes Br. Софствія св. Духа в Лейквуді, О., Жертва з каси відділу \$25.00, Жерти від членів \$20.00, Разом \$45.00.

ВІДІЛ 109.

Table with 2 columns: Name and Amount. Includes Br. св. Архангела Михаїла в Бентлейві, Па., Жертва з каси відділу \$69.00, Жерти від членів \$1.00, Разом \$70.00.

Table with 2 columns: Name and Amount. Includes Александр Іван \$1.00, Александр Валерія \$1.00, Андречко Стефан \$1.00, Багда Михаїло \$1.00, Богдан Ана \$1.00, Бойков Антоніо \$1.00, Добрянський Антін \$1.00, Дуда Андрій \$1.00, Дуда Станіслава \$1.00, Фаринк Іван \$1.00, Фаринк Григорій \$1.00, Фаринк Ана \$1.00, Градек Войтх \$1.00, Галадей Петро м. \$1.00, Гадак Петро \$1.00, Янчинський Рослав \$1.00, Яворський Стефан \$1.00, Яницька Валерія \$1.00, Курник Семен \$1.00, Копицька Лешко \$1.00, Курник Катерина \$1.00, Козоманська Ана \$1.00, Мороз Олександра \$1.00, Мороз Михайло \$1.00, Мороз Веронія \$1.00, Ромул Роман \$1.00, Ростоцький Іван \$1.00, Романська Марія \$1.00, Стехулак Іван \$1.00, Стефанська Катерина \$1.00, Яйк Михаїло \$1.00, Стефанський Філіп \$1.00, Стефанський Андрий \$1.00, Сьмаляк Андрий \$1.00, Ядловський Іван \$1.00, Шумков Василь \$1.00, Шеніляк Онуфрій \$1.00, Шепелак Марія \$1.00, Шецко Даміан \$1.00, Твардовий Мих \$1.00, Твардів Франко \$1.00, Волошин Петро \$1.00, Вульк Микола \$1.00, Заверар Роман \$1.00, Заверар Іван \$1.00, Гадак Марія \$1.00, Гурадь Катерина \$1.00, Ростоцька Ана \$1.00, Шецко Марія \$1.00, Бабак Лукаш \$1.00, Фаринк Марія \$1.00, Добрянська Шостина \$1.00, Гурадь Михаїло \$1.00, Яворська Тандина \$1.00, Яницька Антонія \$1.00, Кендза Павліна \$1.00, Кендза Михаїло \$1.00, Літвін Казимир \$1.00, Літвін Марія \$1.00, Луїс Катерина \$1.00, Луїс Петро \$1.00, Мороз Катерина \$1.00, Шумков Ана \$1.00, Тварда Ана \$1.00, Яцько Михаїло \$1.00, Віктор Марія \$1.00, Заверар Агата \$1.00, Знірне Ана \$1.00, Команьський Андрий син \$1.00.

ВІДІЛ 113.

Table with 2 columns: Name and Amount. Includes Br. св. Івана Хрестителя в Дери, Па., Жертва з каси відділу \$25.00, Жерти від членів \$1.00, Разом \$26.00.

ВІДІЛ 119.

Table with 2 columns: Name and Amount. Includes Білан Марія \$1.00, Бурка Марія \$1.00, Бурей Марія \$1.00, Цепен Ана \$1.00, Євчук Марія \$1.00, Криць Марга \$1.00, Коренька Марія \$1.00, Лесгайня Катерина \$1.00, Сохля Марія \$1.00, Стахура Ана \$1.00, Шевчук Олена \$1.00.

ВІДІЛ 120.

Table with 2 columns: Name and Amount. Includes Br. св. О. Николая в Вудлаві, Па., Жертва з каси відділу \$23.00, Жерти від членів \$1.00, Разом \$24.00.

Advertisement for STANDARD BANK featuring the text 'АМЕРИКАНСЬКО ДОЛЛАРИ ДО ГАЛІЧИННИ' and 'СТАНДАРД БАНК'.

Advertisement for СТАНДАРД БАНК with details about deposits and interest rates: 'ЩАДНИЙ ВКЛАДИ І ПЛАТИТЬ 4%'.

Advertisement for STANDARD BANK with address 'AVE B FOR ST NEW YORK'.

Advertisement for СТАНДАРД БАНК with address 'BRANCH: 173 1/2 AVE. COR. 79th ST. N.Y.C.'.

Advertisement for 'ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ "СВОБОДИ"' listing various books for sale.

Advertisement for 'ВІСНИК СИРОТИНЬСЬКО-ЗАХІСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА'.

Advertisement for 'МІЛВОКІ, ВІС'.

Advertisement for 'ВІЛКЕСТЕР, П. А.'.

Advertisement for 'БОЛТИМОР, МЛ. Бр. св. Тройці'.

Advertisement for 'ЛАНКЕСТЕР, Н. П.'.

Advertisement for 'КОТОВИ, П. Т.'.

Advertisement for 'ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, П. Т.'.

Advertisement for 'РОБЕРТ, Н. Д.'.

ФІЛАДЕЛФІЯ, П. Т. Тов. Любова, вік 45, отримала повідомлення...

ДЖЕМЕРКА, Н. П. Отримав повідомлення від свого сина...

МЕРВІД, Н. Д. Тов. Т. Шевченка, вік 47, повідомляє...

ГАМТРАММ, МІШ. Тов. М. Марія Шевченка, вік 34, повідомляє...

ЕЛІЗАБЕТ, Н. Д. Д. Повідомляє членів Тов. Зол. Січ, вік 234, що знаходиться в лікарні...

ВІЛКЕСТЕР, Н. П. Повідомляє членів Тов. Зол. Січ, вік 234, що знаходиться в лікарні...

БОЛТИМОР, МЛ. Бр. св. Тройці, вік 320, повідомляє своїх членів...

ЛАНКЕСТЕР, Н. П. Бр. св. Василія Великого, вік 87, повідомляє...

КОТОВИ, П. Т. Тов. Б. Хмельницького, вік 248, повідомляє...

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, П. Т. Звід. вік 62, повідомляє своїх членів...

РОБЕРТ, Н. Д. Тов. Зол. Січ, вік 234, повідомляє своїх членів...

ВІЛКЕСТЕР, Н. П. Повідомляє членів Тов. Зол. Січ, вік 234, що знаходиться в лікарні...

БОЛТИМОР, МЛ. Бр. св. Тройці, вік 320, повідомляє своїх членів...

ЛАНКЕСТЕР, Н. П. Бр. св. Василія Великого, вік 87, повідомляє...

КОТОВИ, П. Т. Тов. Б. Хмельницького, вік 248, повідомляє...

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, П. Т. Звід. вік 62, повідомляє своїх членів...

РОБЕРТ, Н. Д. Тов. Зол. Січ, вік 234, повідомляє своїх членів...

ВІЛКЕСТЕР, Н. П. Повідомляє членів Тов. Зол. Січ, вік 234, що знаходиться в лікарні...

БОЛТИМОР, МЛ. Бр. св. Тройці, вік 320, повідомляє своїх членів...

ЛАНКЕСТЕР, Н. П. Бр. св. Василія Великого, вік 87, повідомляє...

КОТОВИ, П. Т. Тов. Б. Хмельницького, вік 248, повідомляє...

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, П. Т. Звід. вік 62, повідомляє своїх членів...

РОБЕРТ, Н. Д. Тов. Зол. Січ, вік 234, повідомляє своїх членів...

Advertisement for 'ДЕ ГАРКАВЕНО БУДЕ СИРОТИНСЬКО'.

Недавно довелось мені в одній книжці про Ботокудів читати...

Народ не відомо який, в бразильських лісах живе, темний, чистий ні писати не вміє, до живота молиться...

Діти школи боюються, Виїде буває учителька перед школою, дітей заманює...

Відклик, сердечко, Богосудуванням ніхній Хорі... І так тільки тижнями...

Громадська печатка за пазухою, хто не поспирить — печатку бач, не розбираючи...

Турчанина не в глухих бразильських лісах лежить — здається Кураторі, хоча вона польська — також явсь обовинки має...

В перемській дідечці — не тільки цвіботом займаються... А може? Аристія Шинка.

Оного дня до славного французького лікаря Рікорда француженка, високий чоловік, 32 літа його пробивався дуже великий смукот...

Якщо дашині проби докимо, щоб врятувати вартість свого спосібку, готов він звайти ширше приміняти також і в час бої в нас погода в сінокопні й літній досить тепенна.

Advertisement for 'АДВОКАТ Б. ПЕЛЕХОВИЧ'.

Advertisement for 'КОЛИ ХОЧЕТИ БУТИ МАГІКОМ'.

Advertisement for 'КОЛИ ХОЧЕТИ БУТИ МАГІКОМ'.

Advertisement for 'ОДИНОКА ПРоста ДОРОГА'.

Advertisement for 'ГДАНЬСКА \$106.50'.

Advertisement for 'ВІПРОС ДО ГДАНЬСКА'.

Advertisement for 'ДО ГЛІЧИННИ'.

Advertisement for 'ВАЛТИЙСЬКО АМЕРИКАНСЬКО ЛІНЕНО'.

Advertisement for 'ВІДІД НА РІДНИЙ СВЯТАГО ЕСТОНІЯ'.

Advertisement for 'В КОЖИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХАТ ПОВИ ННА НАХОДИТЬСЯ НАСОПІСЬ "СВОБОДА"'

Advertisement for 'КОЛИ ЯЗЕМА УКРАЇНСЬКО ПОТРЕБИТИ'.

Advertisement for 'КОЛИ ЯЗЕМА УКРАЇНСЬКО ПОТРЕБИТИ'.

Advertisement for 'КОЛИ ЯЗЕМА УКРАЇНСЬКО ПОТРЕБИТИ'.

Прої всякій нагороді скада жертва на Сиротинсько-Захист УКР. НАРОД. СОЮЗА